

del seu avi, el qual, com reconeix el nét, «fou profundament incomprès per la crítica d'art gironina i pels petitburgesos gironins», i que tampoc hagi d'esperar, com el seu pare, que el conjunt de «vaques sagrades» que dominen l'art gironí s'apleguin en un conclave per acceptar la seva presència, encara que es tracti d'una col·lectiva. Girona permet, massa vegades, situacions com aquestes. Però la nissaga dels Perpinià sap donar-li resposta convincent.

J. Víctor Gay

De can Genís a can Rosés

Ubicat des del 1986 a l'antiga fàbrica de suro de can Genís, l'Arxiu Municipal de Palafrugell es traslladava a can Rosés i obria oficialment les portes de la seva nova seu el 23 de març de 2002.

Gairebé set anys després que s'iniciessin les obres de rehabilitació de can Rosés, l'Arxiu

inaugurava finalment les noves dependències d'aquest edifici històric que havia estat un antic despax de farmàcia propietat de les famílies Roger i Rosés.

Totalment remodelat, l'immoble conserva les façanes dels segles XVII i XVIII i alguns elements ornamentals. L'interior, però, s'ha reestructurat en funció de les necessitats requerides per l'Arxiu, i s'ha convertit així en un espai ampli, lluminós i funcional



Els altres centenaris

Aquest any és el centenari d'una mort, la de Jacint Verdaguer, però també de molts naixements. El de Carles Fages de Climent ja l'hem commemorat amb un dossier monogràfic, però altres homes de lletres igualment vinculats a les terres gironines també van néixer l'any 1902.

Camil Geis, natural de Girona, va ser sacerdot, escriptor i músic. El seu recull poètic *Rosa mística* va ser el primer llibre de creació literària editat en català després de la Guerra Civil. Instal·lat definitivament a Sabadell, mai no va oblidar les seves arrels. Va col·laborar regularment a *Vida Catòlica*, i va publicar a la *Revista de Girona* els articles de la sèrie *Els qui he trobat pel camí*, aplegats després en un voluminós i valuós volum.

Tomàs Roig i Llop, escriptor, advocat i activista cultural nascut a Barcelona, va viure a Girona els seus anys d'adolescència, i va dedicar a la ciutat el llibre *Girona, arca de somnis* i moltes pàgines de les *Memòries* i de *La represàlia*. Va escriure una biografia de Prudenci Bertrana i, a través del setmanari *Presència*, va ser un dels més actius impulsors de la rehabilitació pública de Carles Rahola, del qual va epilogar la reedició de *La pena de mort a Girona*.

Octavi Saltor, advocat i escriptor barceloní, vinculat a Girona a partir dels Jocs Florals dels anys trenta, és autor del tríptic de sonets *Enyors de Girona*. Va promoure amb tenacitat l'edició dels *Poemes de Girona* de Joan Badia i va col·laborar assíduament a *Presència*.

Maurici Serrahima, advocat, escriptor i polític barceloní lligat a les terres empordaneses, va ser un dels col·laboradors més constants de *Presència* i jurat de les primeres edicions del premi Prudenci Bertrana.

Aquests són els escriptors que ara farien cent anys i als quals volem tributar el doble homenatge del record i de la gratitud.

Narcís-Jordi Aragó

que integra tradició i modernitat. Aquest és un objectiu també palès en les bases que defineixen el criteri d'actuació de l'organisme, que malda per trobar l'equilibri entre un necessari esperit conservador que preservi la memòria històrica i una imprescindible voluntat progressista que permeti respondre a les expectatives actuals.

De les dues plantes ocupades, el segon pis —equipat amb un sistema d'emmagatzematge compacte i mòbil i amb un dipòsit per a suports especials— acull el fons documental del patrimoni local. Al primer pis hi ha les oficines i una sala de consulta que disposa de mitjans informàtics i audiovisuals.

A la planta baixa hi ha una sala d'actes municipal, on, del 23 de març al 28 d'abril, s'exposà la mostra «Carta de Palafrugell», produïda i realitzada conjuntament per l'AMP i l'Arxiu

Historiar els jardins

Amb el pintor i paisatgista Ignasi Esteve i amb l'historiador Joaquim M. Puigvert comparteixo l'interès pels jardins, sobretot pels jardins que es despleguen en el temps. És així com hem anat organitzant periòdiques expedicions cap als jardins costaners de Cap Roig, a Calella; els esplèndids Mar i Murtra i Pinya de Rosa, a Blanes; o als elegants jardins de Santa Clotilde de Lloret de Mar, dissenyats el 1919 per Nicolau M. Rubió i Tudurí i, malauradament, només visitables en part. Rubió i Tudurí és un clàssic que tenim en alta estima, ja abans de transitar entre les llenques d'heura i de mar de Santa Clotilde, i abans de llegir-ne l'opuscle *El jardí, obra d'art*, on defensa l'equiparació de la jardineria i el paisatgisme al costat de qualsevol altra disciplina artística i exposa la seva poètica creativa.

Devots, l'estiu passat vàrem peregrinar fins a un jardí privat atribuït a Rubió i Tudurí, prop d'Olot. L'autor, respectuós amb les frondes preexistents, havia actuat a la manera d'un bon cuiner davant d'un peix molt fresc: només els tocs precisos per destacar-ne el sabor. Així, amb un ombrívol senderó creava un recorregut i se'n subratllaven perspectives des d'on contemplar-lo, s'hi havia disposat un banc discret de rajola i algun escàs atuell de ceràmica per humanitzar el terreny i foragitar la irracionalitat del bosc. Poques plantes s'hi devien haver afegit, no calia esmenar la plana a la Garrotxa. Si no fos gairebé una contradicció de termes, aquell jardí semblava d'un noucentisme a l'anglesa. I malgrat que el jardí havia estat uns anys descuidat, el temps no havia fet sinó embellir-lo.

Els jardins, ja es veu, es presten més a ser descrits que historiat, i més encara si en comparem la literatura i la pintura amb la historiografia que han generat. Només cal fullejar la bibliografia existent, paper cuixé atapeït de bellíssimes fotografies però escàs de text i de dades històriques. Tot i que a hores d'ara només algun beneït li negaria la categoria d'obra d'art -obra d'art en procés, fent-se i refent-se fins a la fi-, el fet és que la història del paisatgisme català no ha merescut tanta atenció com la de les altres disciplines artístiques paral·leles, l'arquitectura, posem per cas, encara vista com la germana gran o la seva mestressa. I, tal vegada, omplir buits historiogràfics podria ser un dels primers passos per a la seva valoració com a patrimoni que no ens hem de deixar perdre.

Josep Pujol i Coll

Històric de Girona. L'acte es va complementar amb la presentació, al TMP, del llibre *Les cartes de les famílies Roger i Rosés. Notícies de Palafrugell dels segles XVIII i XIX*, a cura de J. Matas, E. Prat i P. Vila.

El canvi d'emplaçament representa una millora de les infraestructures, de la qualitat i del servei, però alhora, i d'acord amb el nou organigrama municipal, permet ampliar les competències de l'Arxiu fent-lo dipositar i gestor de tota la documentació administrativa de l'Ajuntament.

Modèlicament organitzat i dirigit per una excel·lent professional, Conxa Saurí, l'Arxiu continuarà vetllant per la conservació i la difusió del patrimoni, afavorint la recerca i facilitant la publicació d'estudis i dietaris.

Núria Sàbat

Lectors i escriptors es retroben

Del 26 al 27 d'abril, la sala La Planeta de Girona va servir per celebrar les 24 hores de Lectura Viva. Un acte innovador, organitzat pels Amics del Museu d'Art, que pretén esborrar les barreres físiques entre el lector, el lletraferit i l'escriptor.

Escriure és un exercici terapèutic i enriquidor, però marcat per un perillós allunyament del món real per part de qui el practica, que s'aboca a la creació i negligeix altres facetes cabdals de la vida. Quelcom esquizofrènic. Sabedors del distanciament físic entre l'autor i el seu públic, els Amics del Museu d'Art de Girona van decidir l'any passat posar en pràctica una

experiència engrescadora: la lectura ininterrompuda al llarg de vint-i-quatre hores per part de lletraferits anònims, escriptors i intel·lectuals dels seus fragments literaris preferits. Tot i que els textos són triats pel lector, enguany l'organització va recomanar l'obra del figuerenc Fages de Climent i de Jacint Verdaguer.

El filòsof Josep Maria Terricabras va obrir l'acte a les nou del vespre, proclamant una encesa de defensa de la lectura «raonada i intel·ligent», en contra del procés irreflexiu i mecànic «que no comporta un enriquiment». El professor no va obviar la polèmica i assegurà que es pot tenir una vida culta sense llegir. Un centenar llarg de lletraferits (entre els quals hi ha col·lectius escolars gironins com el CEIP Montjuïc o l'IES Vicenç Vives) de les comarques gironines van desfilat per La Planeta, i intentaren, en els seus quinze minuts, transmetre a un públic heterogeni i canviant la seva passió per la lectura. Un escriptor no necessàriament ha de ser un bon rapsode, però si les dues coses s'uneixen ens trobem amb moments d'una poderosa bellesa.

L'acte, jove i encara per afermar, es pot constituir en la trobada anual de tots aquells que veiem en l'escriptura el darrer exercici de màgia de la humanitat. La literatura, aquesta catarsi que es fa real quan la paraula escrita adopta la veu i la imaginació específica d'un lector anònim i que, gràcies a una experiència com aquesta, pren l'aparença física d'algú que ens mostra les seves predileccions lectores. Un petit miracle. Tot un espectacle.

Moisés de Pablo